

Ηφαιστεια της Ελλάδας

(Ζαμπέλης Α., Τμ. Β₁, Ροδίτη Α., Τζώνη Ν., Χρυσόχου Ε., Τμ. Β₂)

Λίγοι γνωρίζουν ότι τα ηφαιστεια στην Ελλάδα φτάνουν τα 39, ενώ πέντε από αυτά είναι ακόμα ενεργά. Όλα αυτά τα ηφαιστειακά κέντρα βρίσκονται σ' ένα νοητό «τόξο». Το Ελληνικό Ηφαιστειακό Τόξο δημιουργήθηκε από τη σύγκρουση των δύο λιθοσφαιρικών πλακών του Αιγαίου. Συγκεκριμένα, αποτελείται από τα ηφαιστεια στο Σουσάκι, στα Μέθανα, στη Σαντορίνη, στη Μήλο και στη Νίσυρο (τα μόνα ακόμη ενεργά).

Μήλος: Η Μήλος είναι σχεδόν εξ ολοκλήρου ένα ηφαιστειακό νησί. Το ηφαιστειο της

Φυριπλάκας, που έχει ένα εντυπωσιακό κρατήρα με διάμετρο 1700 m και ύψος 220 m περίπου, διατηρείται πολύ καλά και βρίσκεται στο κεντρικό και νότιο τμήμα του νησιού. Επίσης το ηφαιστειο του Τράχηλα, στο Β.-Β.Δ. τμήμα του νησιού, του οποίου διατηρείται μόνο ένα μικρό τμήμα.

Δημιουργήθηκε από ηφαιστειακή δραστηριότητα που έλαβε χώρα στο παρελθόν και αποτελεί ένα στρωματοηφαιστειο. Η ηφαιστειακή δραστηριότητα ξεκίνησε πριν 2-3 εκατομμύρια χρόνια και σταμάτησε πριν 90.000 χρόνια. Η ηφαιστειακή δραστηριότητα συνέβη σε στεριά και θάλασσα, με αποτέλεσμα στο νησί να βρίσκονται μέσα στα πετρώματα απολιθωμένα όστρακα. Αν και δεν έχουν λάβει χώρα πρόσφατες εκρήξεις, το νησί είναι επικίνδυνο, αφού πέρα από τους σεισμούς που συνδέονται με την ηφαιστειακή δραστηριότητα, έχουν λάβει χώρα φρεατικές εκρήξεις με τοπικές καταστροφές

Μέθανα: Το ηφαιστειο στα Μέθανα είναι γνωστό από τα αρχαία χρόνια και η ηφαιστειακή

δραστηριότητα του είναι γνωστή από την περίοδο 276 έως 239 π.χ. Κοντά στο χωριό Καμένη Χώρα στα Μέθανα βρίσκεται ο πιο γνωστός κρατήρας από τους 30 κρατήρες του ηφαιστείου των Μεθάνων. Το μη ενεργό πλέον ηφαιστειο στα Μέθανα εκδήλωσε μια πολύ μεγάλη έκρηξη στο χωριό Καμένη Χώρα κατά την περίοδο 277 έως 240 π.χ. Ο κρατήρας που δημιουργήθηκε ύστερα από τη μεγάλη έκρηξη έχει βάθος περίπου 50 μέτρων και διάμετρο 100 μέτρων.

Σουσάκι: Στην περιοχή των Αγίων Θεοδώρων στα σύνορα της Αττικής με την Κορινθία,

υπάρχει ένα ηφαιστειο χωρίς κρατήρα που ακόμη και σήμερα διατηρεί έντονη μετα-ηφαιστειακή δραστηριότητα. Το Σουσάκι, αποτελεί το βόρειο άκρο του ηφαιστειακού «τόξου». Βρίσκεται σε υψόμετρο 180 μέτρων από την επιφάνεια της θάλασσας και σήμερα, περίπου 2,5 εκατομμύρια χρόνια μετά την τελευταία του έκρηξη διατηρεί εντονότατη δραστηριότητα καθώς από αυτό εκλύονται στην ατμόσφαιρα πολλά δεκάδες χιλιάδες κυβικά διοξειδίου του άνθρακα, μεθανίου και

υδροθείου, ενώ η θερμοκρασία στην πλαγιά του φτάνει ακόμη και τους 42°C. Στην περιοχή του ηφαιστείου υπάρχουν δύο φαράγγια τα οποία περιβάλλονται από πλαγιές με πολύ

εντυπωσιακά ηφαιστειακά πετρώματα ενώ σε αυτά τρέχουν νερά που τροφοδοτούνται από πηγές διάσπαρτες κατά μήκος τους.

Νίσυρος: Το ηφαίστειο της Νισύρου συγκαταλέγεται και αυτό στα ενεργά ηφαίστεια της χώρας μας. Το ηφαίστειο της Νισύρου βρίσκεται στο χωριό Νικειά και είναι το

σημαντικότερο αξιοθέατο του νησιού. Έχει συνολικά πέντε κρατήρες με μεγαλύτερο τον «Στέφανο», διαμέτρου 260 m και βάθους 30 m. Οι πέντε κρατήρες του ηφαιστείου σχηματίζουν το οροπέδιο του Λακκίου, το οποίο δημιουργήθηκε από την έκρηξη του ηφαιστείου το 1552. Ο τελευταίος κρατήρας του ηφαιστείου, ο «Μικρός Πολυβώτης», δημιουργήθηκε το 1887, όταν σημειώθηκε και η

τελευταία -μέχρι στιγμής- υδροθερμική έκρηξη του ηφαιστείου. Το ηφαίστειο της Νισύρου θεωρείται ενεργό και λόγω της εύκολης προσπέλασης στους κρατήρες του, το επισκέπτονται κάθε χρόνο πολλές χιλιάδες κόσμου αλλά και ειδικοί επιστήμονες.

Σαντορίνη: Η Σαντορίνη αποτελεί ένα από τα 5 ηφαιστειακά κέντρα που απαρτίζουν το νότιο ηφαιστειακό τόξο του.

Η Έκρηξη – Εποχή του χαλκού 1600 π.χ

Το ηφαίστειο της Σαντορίνης είναι από τα μεγαλύτερα υποθαλάσσια ενεργά ηφαίστεια στο κόσμο, το οποίο διαθέτει τον μεγαλύτερο κρατήρα παγκοσμίως. Ίσως το μόνο ηφαίστειο που η Καλντέρα του φθάνει μέχρι τη θάλασσα. Η μεγαλύτερή του έκρηξη συνέβη κατά την διάρκεια

της Μινωική Εποχής του Χαλκού πριν από 3.600 χρόνια. Ολόκληρο το κέντρο του τότε κυκλικού νησιού βυθίστηκε στη θάλασσα κατά την διάρκεια της τρομερής ηφαιστειακής έκρηξης. Η έκρηξη προκάλεσε παλιρροιακό κύμα που κυριολεκτικά αφάνισε τον προηγμένο πολιτισμό της Μινωικής Κρήτης, 70 μίλια νότια της Σαντορίνης. Η τεράστια μάζα ελαφρόπετρας που εκτινάχθηκε κατά την ηφαιστειακή έκρηξη κάλυψε την επιφάνεια της θάλασσας σε μία ευρεία περιοχή που εν συνεχεία ξεβράστηκαν στις ακτές σε υψηλότερα επίπεδα από το τσουνάμι που προκλήθηκε από την έκρηξη. Στις περισσότερες από τις γύρω περιοχές του Αιγαίου, βρέθηκαν κομμάτια ελαφρόπετρας που φαίνεται πως είχαν παρασυρθεί στην επιφάνεια της θάλασσας. Ελαφρόπετρα επίσης βρέθηκε στις βόρειες ακτές της Κρήτης, στις ακτές της Ανάφης, της Λήμνου, της Πάρου, της Σαμοθράκης, της Κύπρου, ακόμη και του Ισραήλ. Οι ειδικοί έχουν ανακαλύψει ίχνη αυτής της έκρηξης ακόμη και μέχρι το Δέλτα του Νείλου στην Αίγυπτο. Αυτό που αποτελεί σήμερα τη Σαντορίνη είναι ένα μεγάλο μέρος του (τότε κυκλικού) νησιού σε σχήμα ημισελήνου, που βρίσκεται και η μεγαλύτερη καλντέρα της Γης.

Για περαιτέρω πληροφορίες μπορείτε να επισκεφτείτε τον κάτωθι ιστότοπο:

Μεγάλες ηφαιστειακές εκρήξεις, πώς το ηφαίστειο της Σαντορίνης κατέστρεψε τον Μινωικό πολιτισμό

[National Geographic: Santorini – The Doomsday Volcano](#)

Βιβλιογραφία

1. <https://el.wikipedia.org/wiki/>
2. Ασλανίδης Α., Ζαφειρακίδης Γ., Καλαϊτζίδης Δ. (2012). Γεωλογία-Γεωγραφία Β΄ Γυμνασίου, ΙΤΥΕ Διόφαντος.